

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร

Executive Summary

บทคัดย่อ

Abstract

สารบัญ

อภิธานศัพท์

บทที่ 1 บทนำ

- 1.1 หลักการและเหตุผล
  - หลักการสิทธิมนุษยชน
  - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
  - ภาพรวมด้านการลงทุนของประเทศ
- 1.2 วัตถุประสงค์
- 1.3 กรอบแนวคิด และระเบียบวิธีวิจัย
- 1.4 ขอบเขตของโครงการ และวิธีการดำเนินงาน
- 1.5 คำโครงเนื้อหาของรายงาน

บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม

- 2.1 หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (Guiding Principles on Business and Human Rights)
- 2.2 National Action Plans on Business and Human Rights
- 2.3 Assessments of Existing National Action Plans (NAPs) on Business and Human Rights
- 2.4 (ร่าง) แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
- 2.5 Scotland's National Baseline Assessment on Business and Human Rights
- 2.6 Children's Rights in National Action Plans (NAPs) on Business and Human Rights
- 2.7 Human Rights Defenders in National Action Plans (NAPs) on Business and Human Rights
- 2.8 Extractives and National Action Plans (NAPs) on Business and Human Rights

บทที่ 3 กลไกการคุ้มครองทางด้านสิทธิมนุษยชนและการประกอบธุรกิจของภาครัฐที่มีอยู่ในปัจจุบัน

- 3.1 ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ
- 3.2 กลไกการคุ้มครองทางด้านสิทธิมนุษยชนและการประกอบธุรกิจของภาครัฐที่มีอยู่ในปัจจุบัน
  - 3.2.1 กลไกการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560
  - 3.2.2 สิทธิผู้ถือหุ้น
  - 3.2.3 สิทธิแรงงาน

- 3.2.4 สิทธิสำหรับธุรกิจในช่วงโซ่อุปทาน
- 3.2.5 สิทธิชุมชน ที่ดินและสิ่งแวดล้อม
- 3.2.6 การลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ
- 3.2.7 สิทธิผู้บริโภค
- 3.2.8 สิทธิประชากรกลุ่มเฉพาะ
- 3.2.9 ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน
- 3.2.10 ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในกรณีของรัฐวิสาหกิจ
- 3.3 สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดจากการค้าการลงทุนของประเทศ
  - 3.3.1 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
  - 3.3.2 สิทธิผู้ถือหุ้น
  - 3.3.3 สิทธิแรงงาน
  - 3.3.4 สิทธิของผู้บริโภค
  - 3.3.5 สิทธิของธุรกิจในช่วงโซ่อุปทาน
  - 3.3.6 สิทธิประชากรกลุ่มเฉพาะ
  - 3.3.7 การลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ
  - 3.3.8 ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน
  - 3.3.9 ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในกรณีของรัฐวิสาหกิจ

บทที่ 4 กลไกการคุ้มครองทางด้านสิทธิมนุษยชนและการประกอบธุรกิจของภาครัฐที่ควรจะเป็น และการวิเคราะห์ช่องว่างในการดำเนินการ

- 4.1 การกำหนดกรอบการวิเคราะห์ในมิติที่ควรจะเป็น
  - 4.1.1 กรอบการวิเคราะห์
  - 4.1.2 การวิเคราะห์ช่องว่างประเด็นปัญหา ผ่านกระบวนการจัดประชุมกลุ่มย่อย
  - 4.1.3 ผลการสังเคราะห์ช่องว่างประเด็นปัญหา
- 4.2 กลไกการคุ้มครองทางด้านสิทธิมนุษยชนและการประกอบธุรกิจของภาครัฐที่ควรจะเป็น
  - 4.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560
  - 4.2.2 สิทธิผู้ถือหุ้น
  - 4.2.3 สิทธิแรงงาน
  - 4.2.4 สิทธิสำหรับธุรกิจในช่วงโซ่อุปทาน
  - 4.2.5 สิทธิชุมชน ที่ดินและสิ่งแวดล้อม
  - 4.2.6 การลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ
  - 4.2.7 สิทธิผู้บริโภค
  - 4.2.8 สิทธิประชากรกลุ่มเฉพาะ
  - 4.2.9 ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน
  - 4.2.10 ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในกรณีของรัฐวิสาหกิจ
- 4.3 ข้อเสนอแนะ
  - 4.3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560
  - 4.3.2 สิทธิผู้ถือหุ้น

- 4.3.3 สิทธิแรงงาน
- 4.3.4 สิทธิสำหรับธุรกิจในช่วงโซ่อุปทาน
- 4.3.5 สิทธิชุมชน ที่ดินและสิ่งแวดล้อม
- 4.3.6 การลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ
- 4.3.7 สิทธิผู้บริโภค
- 4.3.8 สิทธิกลุ่มประชากรกลุ่มเฉพาะ
- 4.3.9 ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน
- 4.3.10 ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในกรณีของรัฐวิสาหกิจ

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้มีส่วนได้เสียที่ได้เข้าร่วมปรึกษาหารือ

ภาคผนวก ข สรุปเนื้อหาการร่วมปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้เสียโดยการสัมภาษณ์

ภาคผนวก ค สรุปความคิดเห็นจากการประชุมระดมความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้เสีย ครั้งที่ 1

ภาคผนวก ง สรุปความคิดเห็นจากการประชุมระดมความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้เสีย ครั้งที่ 2

ภาคผนวก จ รายชื่อประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

ภาคผนวก ฉ พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ที่ออกโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.)

ระหว่างปีพ.ศ. 2557-2562 ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานวิจัย

สารบัญแนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1-1: กรอบแนวคิดและระเบียบวิธีวิจัย

แผนภาพที่ 3-1: กรอบประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนและการประกอบธุรกิจ

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3-1: กลไกการคุ้มครองผู้ถือหุ้นที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ตารางที่ 3-2: แสดงการวิเคราะห์สิทธิสำหรับธุรกิจในช่วงโซ่อุปทานจำแนกตามกิจกรรมห่วงโซ่อุปทาน และสังเคราะห์สิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 3-3: ผลการวิเคราะห์จำนวนข้อร้องเรียนที่ กสม. ได้พิจารณาแล้วเสร็จในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 3-4: ผลการวิเคราะห์ข้อร้องเรียนที่ กสม. พิจารณาแล้วในรอบ 3 ปีที่ผ่านมาในมิติความครอบคลุม

ตารางที่ 3-5: ข้อมูลรูปแบบการลงโทษของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 3-6: ข้อมูลการช่วยเหลือดำเนินคดีความทางกฎหมายให้แก่ลูกจ้างของคสรท. ปี พ.ศ. 2558-2560

ตารางที่ 3-7: ข้อมูลการพิจารณาคดีแรงงานของศาลแรงงานกลางและศาลแรงงานภาค (ปีพ.ศ. 2561)

ตารางที่ 3-8: สถิติการรับเรื่องร้องทุกข์ของ สคบ. จำแนกตามประเภทของคดีประจำปีงบประมาณ 2559-61

ตารางที่ 3-9: สถิติการไกล่เกลี่ยคดียุติและการฟ้องแทนของสคบ. ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 3-10: สถิติจำนวนเรื่องร้องเรียนผ่านคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561

ตารางที่ 3-11: ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาจากการทำงานระหว่างปี พ.ศ. 2560-2561

ตารางที่ 3-12: การจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561

ตารางที่ 3-13: การส่งเสริมการจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561

ตารางที่ 4-1: สรุปผลการหารือจากการสัมภาษณ์และการจัดประชุมกลุ่มย่อย

ตารางที่ 4-2: ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนจากการสังเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามสิทธิที่เกี่ยวข้องกับวิจัย

ตารางภาคผนวก จ 1: ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ตารางภาคผนวก จ 2: คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ตารางภาคผนวก จ 3: คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ตารางภาคผนวก ฉ : พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ที่ออกโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.)
ระหว่างปีพ.ศ. 2557-2562 ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานวิจัย

อภิธานศัพท์

ชื่อองค์กร	คำย่อ
กรมการจัดหางาน	กกจ.
กรมกิจการผู้สูงอายุ	ผส.
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	กสร.
กระทรวงการต่างประเทศ	กต.
กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	พม.
กระทรวงยุติธรรม	ยธ.
กระทรวงสาธารณสุข	สธ.
กระทรวงแรงงาน	รง.
คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	ก.ล.ต.
คณะกรรมการว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคม (Committee on Freedom of Association)	CFA
คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ	กพช.
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ/สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	กสม.
คณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย	คสรท.
คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์	ครส.
คณะทำงานติดตามการลงทุนข้ามพรมแดน (Extra-Territorial Obligations)	ETOs Watch
คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UN Human Rights Council)	UNHRC
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ	คสช.
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ตลท.
รัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย	รฟท.

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	นิด้า
สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา	ITD
สมาชิกรัฐบัญญัติแห่งชาติ	สนช.
สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights)	OHCHR
สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย	คปภ.
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	กสทช.
สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค	สคบ.
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ปปช.
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	อย.
สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	สตม.
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	ตช.
สำนักงานประกันสังคม	สปส.
องค์การสหประชาชาติ (United Nations)	UN
องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization)	ILO